

nan-Roma dünyasına mensup olanlar medeniyetlerinin inkırazı hakkında bir fikir ve endişeye sahip olmamış gözüktür. Yalnız inhitat devrinde dünyanın ihtiyarladığı ve onun çöküşü halinde Kıyametin kopacağı kanaati vardı. Müslüman mütefekkirler, Kur'an ve hadislere göre, İslâmiyetin Kıyamete kadar bâki kalacağına inanmakla beraber, muayyeniyet (determinisme) kanununu icabı, medeniyet üstünlüğü ve hakimiyetin nihayet kaybolacağı ve inhitatın başlayacağı kanaat ve endişesine de sahip idiler. Bu hususta bazı nücumî istihraç ve kehânetler ileri sürülmüş; bunlar bazan da devletlerin ömürleri ile alakalı görülmüştü. Meşhûr Arap feylesofu El-Kindî 10. asırda İslâm hakimiyetinin takriben altı asır süreceğini söylüyordu, ki bu keşif veya kehânet XIII. asırda Moğolların İslâm medeniyetini tahrip, Bağdad'ın istilâsiyle Abbasi halifeliğinin inkırazı zamanına uygun gelmiştir. Buna mukabil Abbasi halifesi Mehdî (775-785) nin müneccimi Thephile meseleyi bu devlete ve Moğol istilâsına değil İslâm medeniyeti ve hakimiyetinin parlak devirlerine göre hesap edip hüküm veriyordu. O parlak çağın 960 yıl süreceğini ve ondan sonra inhitatın başlayacağını hesap ediyordu. Bu da, 16. asır sonlarında, Osmanlı imparatorluğunun duraklama devrine tekabül eder.

Cehalet ve Yoksulluk Ülkesi

Genişliğine ülkemin, uzunluğuna baktım
Ne uzunluğu, ne de genişliği hoşuma gitti
Görmedim ülkemde şeref özelliğini
Sadece geçmişin harabeleri, silik izleri
Gözyaşlarımın arasından baktım onlara
Aralarında gözüm bitkindi
Harabeleri arasında aksın diye yurdumun
Salıverdim gözyaşımı bir nehir gibi
Mani olursan akmasına vatanım için
Bir cimri sayılırım elbetteki
Vatanım için ağladığıma şaşıyorsanız
Yakında kanım da akacaktır, iyi bilinik ki
Utanarak yaşamadım ona verdiğim sözü
Güç işlere sabrımdaya güçlüdür ne var ki
Çok sabırlı sayılır, eğer helak olmazsa
Taşırca günlüm gibi bir kimse yüreğini
Olur mu, ülkemi teselliyle unutmak
Karşılığı da yok bana, hiç bir ülkede halbuki
Üzüntüyle taşıp hayret içinde kalan
Bir kimse gibi, ben de milletime derim ki:
Geceniz ne zaman sabah olacak ey milletim
Ne zaman atacaksınız gafletinizi
Ne vakit anlatacak gayretiniz asil bir şerefi de
Ne vakit konuşamayacak şimdi kınayanlar sizi
Yol arıyorsunuz varmak için o en yükseğe
Böyle cahilken size yol var mıdır ki?..

Maruf er-Rusâfi
Türkçesi: İ. İŞİK

İlâhiyât

Vahyin Mantığı Yahut İslâm'ın Geleceği

Ali BULAÇ

SLINDA İslâm'ın geleceği bütün dünyanın geleceği demektir; başka bir deyimle bugün huzursuz ve acılı insanlığın yarınki esas tavrı veya varacağı çizgi...

Bunalımlar dünyasındayız. İnsanları fezaya kadar götüren (belki de kaçıran) asrımız, bize derin ve anlamsız bir «can sıkıntısı» ndan başka hiç bir şey veremedi. Bu temayı işleyen sayısız roman yazıldı Avrupa'da son bir çeyrek asırda. Korkunun ahtapot kolları hergün bizi daha çok bunaltmakta, rüyalarımıza kabûs gibi girmektedir. Hiç birimiz âşık değiliz artık; bütün sevdiklerimiz, tutulduklarımız uzviyetin alt-yapısını ilgilendiren alçak zevkler, yahut midemize dolan yemlerdir. Ve en fecisi şu ki, III. Dünya Savaşı zorunlu olarak sırtıtmaktadır. Evet, korkunç bir boğuşma olacaktır.

Başını elleri arasına alıp da düşünen, hüznü yüklü, içi karamsarlık dolu, yarımından güvensiz bir insan var: Asırlar boyu elde ettiğim bu serveti, bu üstün maddî zenginliği, bu medeniyeti, şehirleri, fabrikayı, telefnoları asansörleri, kasaları nasıl kaybedeceğim? Ve en çok muhtarip olan, huzursuz ve perişan hiç şüphesiz ki herkesi sömürmekle emperyalizm sahne sinde şampiyonluğunu ilân eden Batılı insandır.

Fakat bunalım evrenseldir. Mesele uluslararası bir görünüm kazanmıştır. Doğulu bir yandan şahsiyetini bulamıyorken, öte yandan Batılının hegemonyası, sultanı altında inlemektedir.

Hiç birimiz memnun değiliz. Makina, sereserpe tabiata yayıldı; bütün bu imkân ve rahat asrını doğurdu ama, huzurumuzu kaybetti. Kıbrıs'ta patlayan silâh, bir Parisliyi, Orta-Doğuda en ufak bir sürtüşme bir Amerikalıyı derin derin ürkütmekte, korkutmaktadır.